

VOORWOORD

Op donderdag 20 april 2023 zijn de Hilversumse Architectuurprijzen, de vakprijs en de publieksprijs, voor de achtste keer uitgereikt. Er waren tien projecten genomineerd. De vakjury heeft tijdens een bijeenkomst op 8 maart de winnaar gekozen. Voor de publieksprijs heeft het publiek tot 4 april kunnen stemmen.

In dit boekje vindt u de tien genomineerde projecten met foto's en een korte beschrijving. De genomineerde architectenbureaus hebben veel aandacht besteed aan de presentatie van de projecten. De presentaties zijn tot eind juni in het Dudok Architectuur Centrum te zien.

Deze achtste editie kenmerkt zich door een grote diversiteit in de genomineerde bouwprojecten. Transformaties van bestaande monumenten, woningbouw, grote publieke gebouwen, een homecourt met skatepark en grote infrastructurele projecten. Zeven genomineerde projecten bevinden zich in de uitbreidingsgebieden in Hilversum Oost. Een illustratie van de dynamiek waarin Hilversum verkeert.

De vakjury heeft gekozen voor De Alexiatunnel. Een infrastructureel project dat Hilversum beter bereikbaar maakt, technisch vakmanschap toont, bijdraagt aan een substantiële gebiedsverbetering en ruimte geeft aan zowel de fiets als de auto.

Voor de publieksprijs zijn 1870 stemmen uitgebracht. De publieksprijs is gewonnen door Aula Bosdrift en heeft 625 stemmen gekregen.

De Hilversumse Architectuurprijs wil architecten aanmoedigen steeds het beste uit zichzelf te halen en daarmee Hilversum te verfraaien. Maar de prijs doet ook een appèl op ontwikkelaars, opdrachtgevers, gemeente, ondernemers en bouwers om bij projecten voorrang te geven aan de kwaliteit van architectuur en stedenbouw. Te vaak zien we dat triviale argumenten het winnen van kwaliteit. Op korte termijn mag dat winst opleveren, op de lange termijn tast het de aantrekkelijkheid van de stad aan. Daarom moeten we de discussie over kwaliteit permanent voeren. Door deze prijs en de debatavonden wil de stichting een bescheiden bijdrage leveren aan deze discussie

Tot slot. Deze achtste editie was onmogelijk geweest zonder de steun van alle vrienden van de stichting en de inzet van het bestuur van de stichting. Daarvoor wil ik iedereen die een bijdrage heeft geleverd hartelijk danken.

Jacques van Rooijen, voorzitter

DE NOMINATIES VOOR DE HILVERSUMSE ARCHITECTUURPRIJS 2021-2022

Architect	Programma	Locatie
1. A&E Architecten en PosadMaxwan	Alexiatunnel	Oosterengweg
2. Buro STIEL	Aula Bosdrift	Bosdrift 12
3. Roodbeen Architectuur	De Groene Gooyers	Van Riebeeckweg 34
4. Bureau B+B	Homecourt Arena	Colosseum 1
5. MOOST architect Hilversum	Anna's Hoeve	Joop Stokkermansstraat
6. MIX architectuur	Landgoed Monnikenberg	Struikheidelaan
7. Engel Architecten	Moderne bosvilla	Maartensdijkseweg 2
8. Architectenbureau Wiegerinck	Tergooi MC	Van Riebeeckweg 212
9. Van Hoogevest Architecten	Voormalig postkantoor	Torenlaan
10. Van Bergen Kolpa Architecten	Wybertjesfabriek	Larenseweg 123/125

A&E Architecten en PosadMaxwan

ALEXIATUNNEL

LICHT IN DE TUNNEL BIEDT DOORKIJK OP MAAIVELD

Naam opdrachtgever : Provincie Noord-Holland i.s.m. ProRail en Gemeente Hilversum
Landschapspartners : Corné van Overveld (uitwerking openbare ruimte)
Kunstenaars : Louise Hessel (kunstwerk onderdoorgang)
Uitvoerder : BAM Infra (technisch ontwerp)

Met de komst van de Alexiatunnel is een verkeersknelpunt in de binnenring van Hilversum opgelost. De tunnel moest zoveel mogelijk aansluiten op de omgeving. Het was belangrijk dat de onderdoorgangen als sociaal veilig worden ervaren.

Met de aanleg van de HOV-busverbinding tussen Huizen en Hilversum ontstond de kans en de noodzaak om de gelijkvloerse kruising van de Oosterengweg met het spoor te veranderen in een ongelijkvloerse kruising. De stapeling maakte het mogelijk om een stuk stad, doorsneden door een hoofdverkeersader, te transformeren naar een aantrekkelijk en goed verbonden omgeving, ingericht met veel omgevingskwaliteit voor voetgangers en fietsers.

Om dit grootschalige infrastructurele bouwwerk zoveel mogelijk qua vormgeving in maat, schaal en materiaalkeuze te laten aansluiten is voor de inrichting van de openbare ruimte rond de Alexiatunnel en de wanden langs de toegangen gekozen voor gebakken steen in een kleurstelling die aansluit op de omliggende bebouwing.

Met inbreng van omwonenden is voor de onderdoorgang voor fietsers een kunstwerk toegevoegd in de vorm van geperforeerde panelen in lichte kleurstelling.

Glazen borstweringen langs de tunnelwanden bieden zoveel mogelijk licht in de toegangen en een doorkijk op het maaiveld. Langwerpige lichte elementen achter translucente panelen in de wand begeleiden de automobilist en geven een ritme in het voorbijgaan.

De grootste uitdaging?

“De grootste uitdaging was de beperkte ruimte en inpassing van een heel groot infrastructuurproject dat qua beeld aansluit bij de menselijke maat en beeldtaal van de omgeving.”

Trots op?

“Wij zijn het meest trots op de enorme verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in de directe omgeving van de tunnel; de uitdaging is dus gelukt.”

Buro STIEL

AULA BOSDRIFT

EEN AULA DIE OUDERDOM ADEMT, IN ERE HERSTELD

Naam opdrachtgever : **Gemeente Hilversum/Uitvaartstichting Hilversum**

Naam architecten : Ron Verduijn, Jos Snoek

Uitvoerder : Vios Bouw, Amsterdam

Cornelis Springer ontwierp een bijzondere begraafplaats aan de Bosdrift. Met zijn slingerende paden en rijke beplantingen is de begraafplaats een park in de stad. Na jaren leegstand en verval hebben Gemeente Hilversum en de Uitvaartstichting Hilversum het initiatief genomen het entreegebouw in ere te herstellen en geschikt te maken voor hedendaags gebruik.

STIEL heeft de schoonheid van het verval van het gebouw gewaardeerd als kwaliteit en dit gekoesterd bij de transformatie. Juist in een gebouw waar het gaat om kwetsbaarheid en eindigheid is de vanzelfsprekendheid van de architectuur en de poëtische architectonische kwaliteit van de ouderdom van grote waarde. In alles is getracht het sleetse karakter van het gebouw te behouden. Het bestaande kleurenpalet is aangevuld met tactiele materialen als eiken, linnen, bronskleurig spiegelglas en staal.

Met een aantal beperkte ingrepen is de structuur van het gebouw geschikt gemaakt voor de nieuwe functie. De voor-

malige wachtkamer eerste klasse is bestemd als aula, de voormalige wachtkamer tweede klasse als rouwcafé. Een intieme 24-uurskamer met eigen entree maakt het mogelijk om in privésfeer afscheid te nemen van een geliefde. Het resultaat is een prettige en ontspannen sfeer, passend bij het besloten en parkachtige karakter van de begraafplaats.

De grootste uitdaging?

“Het behoud van de sfeer van het gebouw. Alle nieuwe voorzieningen en ingrepen zijn eenvoudig en eigentijds en versterken het historische karakter van het gebouw.”

Trots op?

“We zijn het meest trots op de reacties die we van bezoekers en gebruikers krijgen: Ze waarderen de plek enorm, en benoemen daarbij dat het een plek is, die in balans is.”

Roodbeen Architectuur

DE GROENE GOOYERS

HOFJE MET EEN OASE AAN RUST

Naam opdrachtgever : **Rossicon BV & Nikkessen Projecten BV**

Naam architecten : Frank Roodbeen (architectuur) & Aart Bergsma (landschap)

Realisatie : Team 42, W4Y & Pieters Bouwtechniek

Uitvoerder : Bouwbedrijf Appelman

Op de locatie van het voormalige tuincentrum Gooiers Groen kreeg Frank Roodbeen de uitdagende opdracht om 16 betaalbare (onder de 3 ton) gasloze woningen te ontwerpen. De plek is een oase van rust geworden. In het groen en omgeven door de achtertuinen van ruim veertig burens. Belangrijkste uitgangspunt voor het ontwerp was om een ingetogen sfeer te creëren door middel van een soort van hofje. Ook door laag te blijven qua bouwhoogte en auto's uit het zicht te houden. Met als bijkomstigheid de huidige buurtbewoners iets beters terug te geven dan de toenmalige tuinkassen. Het geheel is bedacht in hout om het informele en natuurlijke karakter te verwezenlijken en aangevuld met enkele frisse details en kleuren.

De gemeenschappelijke buitenruimte is ingericht met landschapsarchitect Aart Bergsma. Het idee is gebaseerd op het

hier vroeger aanwezige heidelandschap. Het is hartverwarmend om te zien dat er een prachtige mix van bewoners qua leeftijd, nationaliteit en gezinssamenstelling is komen te wonen die door de hofstructuur en gemeenschappelijke tuin, op een ontzettend leuke manier met elkaar omgaan. De eerste VvE-vergaderingen waren een feestje.

Grootste uitdaging?

"16 Betaalbare en onder de 3 ton gasloze woningen te ontwerpen."

Trots op?

"Dat het sociaal zo goed werkt."

Bureau B+B

HOMECOURT ARENA

SKATEPLEIN ALS HOOGWAARDIGE ONTMOETINGSPLEK

Naam opdrachtgever : NIKE WD+C

Naam architecten : Hannah Schubert, Jeannette Visser, Mark Vergeer, Gert-Jan Wisse, Elisa Boscarato

In samenwerking met : BK ingenieurs (technische uitwerking openbare ruimte)

Uitvoerder : F31 (ontwerp skatelandschap)

 : Ruben Sanchez (kunst)

 : Inhouse architects (overkapping)

 : De Enk Groen & Golf (landschap, Nine Yards (skate landschap))

Het plein is vormgegeven als een 'bos op de heide'. Van veraf zichtbaar en van binnenuit beschermt en prettig. In het plein is een 'skateable landscape' ontworpen door F31, waarbij de Aalto – een geabstraheerde golf – de belangrijkste blikvanger is. Het hoogteverschil tussen het plein en de oostzijde van campus wordt overbrugd door een trappartij, die als zittribune, trap én skateplek gebruikt kan worden. Alle objecten en materialen op het plein zijn zo vormgegeven dat ze optimaal beskatebaar zijn. Op het plein is verder ruimte vrijgehouden voor het opstellen van foodtrucks waar werknemers hun lunch kunnen halen.

De tegels van het plein zijn uniek in formaat en samenstelling. De kleur en grote kiezels geven een zanderige uitstraling aan het plein. Op en rondom de Homecourt zijn meer dan negentig nieuwe bomen geplant in verschillende soorten, formaten en groeivormen. De voetganger krijgt alle ruimte op het nieuwe plein, dat een hoog

kwalitatieve ontmoetingsruimte voor de lokale gemeenschap is geworden, tijdens alle seizoenen. Passend bij de ambities van NIKE.

Grootste uitdaging?

"De minst zichtbare ingreep, die echter het meest complex was én de meeste impact heeft op het gebruik, is het vrijspelen van het plein van autoverkeer. De inrit naar de parkeergarage is afgesloten en zuidelijker gelegd. Ook de inrit naar de expeditie is verlegd geïntegreerd in het plein. Hierdoor krijgen voetgangers volledige bewegingsvrijheid en is de auto dominantie gereduceerd."

Trots op?

"Wij zijn heel trots op hoe het plein wordt gebruikt. Tijdens kantoor tijden, na kantoor tijden en in het weekend; er is altijd activiteit te vinden, door jong en oud, sportief en niet sportief."

MOOST architect

JOOP STOKKERMANSSTRAAT 2-128

SOCIALE WONINGBOUW MET EEN GOUDEN RANDJE

Naam opdrachtgever : Alliantie Ontwikkeling BV en HSB ontwikkeling BV

Naam architect : Mart Jan Oosterveld

Uitvoerder : HSB Bouw BV

De opgave van MOOST Architecten was om sociale woningbouw te ontwerpen in de vorm van in totaal 64 2- en 3-kamer appartementen op een nieuwe locatie in Anna's Hoeve. Een gebouw met woningen, bergingen en parkeren op het maaiveld. Door de beperkte breedte van het kavel is 'het corridor principe' het meest efficiënt voor het gebouw. Zo bleef er op de begane grond ruimte over om te parkeren. De woningen zijn wat betreft daglicht gericht op de lange gevel, behalve de hoeken. De hoeken zijn op de westzijde uitgebouwd om hier 4-kamer appartementen te kunnen realiseren. De entree is juist centraal gelegen op de Joop Stokkermansstraat. Het appartementengebouw is in grote lijnen binnen het kleurenpalet van de wijk Anna's Hoeve gebleven. Voor de kozijnen en de verbijzondering bij de nieuwe rotonde is echter een meer uitgesproken kleur gekozen: Goud! De gouden kleur geeft een chique uitstraling aan het gebouw, een gouden randje voor de sociale woningbouw. De kleur goud geeft in de straling van de zon een fraai kleureffect. Het twee kleuren metselwerk sluit mooi aan bij de gouden kozijnen. Deze grijpt als het ware in het donkere metselwerk dat het gehele blok vormt. Het gebouw is zo

een markant en herkenbaar punt geworden bij de entree van Hilversum.

In het gebouw zijn duurzame maatregelen genomen wat betreft de warmte voorziening: het gebouw is aangesloten op een 'grondwarmte' warmtepomp, die centraal warmte kan genereren voor alle warmtebronnen in de 64 woningen. Voor het warm water is gekozen voor elektrische na-verwarming om genoeg comfort te krijgen. De stroom wordt opgewekt door zonnepanelen op het dak. Het gebouw is goed geïsoleerd, zowel de wanden als het glas. Door de aardwarmte en de steenmassa blijft de temperatuur mooi constant binnen. Zo is het er zowel in de winter, als in de zomer comfortabel wonen.

Grootste uitdaging?

"De grootste uitdaging was om 64 appartementen te maken waar mensen prettig en comfortabel kunnen wonen. Binnen de gestelde randvoorwaarden zoals de locatie, type appartement en financiële uitdaging."

Trots op?

"Speciale trots is hier dat we een gebouw neergezet hebben met een gouden randje: sociale woningbouw met een chique uitstraling."

MIX architectuur

LANDGOED MONNIKENBERG

GEVARIEERD WOON- EN ZORGLANDSCHAP

Naam opdrachtgever : Hugenholtz Property Group

Naam architect : Seth de Rooij, Reinier Ubels

Landschapsarchitect : BoschSlabbers

Uitvoerder : Driesten Harskamp

Het voormalige landgoed Monnikenberg is getransformeerd tot een gevarieerd woon-zorglandschap met zorg, wonen en recreatie binnen een stevig landschappelijk raamwerk. Als onderdeel van deze gebiedsontwikkeling ontwierp MIX architectuur 32 woningen op een unieke landschappelijke locatie, op de grens van besloten bos en open heide. Doel was het woonprogramma met een zorgvuldige, integrale aanpak optimaal in het bestaande landschap in te passen.

Maximale natuurbeleving

Bewegend door het gebied ontstaan subtiele verschillen in landschap en bebouwing die elkaar versterken. Door de woningen uitgekiend tussen de bestaande bomen te plaatsen ontstaat een spel tussen natuur en architectuur. Vervolgens versterken de doorzichten naar het landschap de relatie met de natuur.

Gevarieerde bosvilla's

De woningen zijn verdeeld in vrijstaande woningen, twee-, drie- en vier-onder-één-dakwoningen. Elke woning is zo vormge-

geven dat het zich als een alzijdige bosvilla presenteert. Door een beperkt aantal modules op verschillende wijze met elkaar te combineren ontstaat een gevarieerd palet aan sculpturale bouwmassa's. De 'optoppingen' (midden, voorkant, zijkant) reageren op het landschap en bieden maximaal ruimte aan uitzicht, lichtinval en bestaande bomen. De natuurlijke variatie, waarbij geen boom hetzelfde is, komt terug in de bouwmassa's en materiaal tinten. Dit resulteert in architectuur met een rijke schakering, sterke onderlinge samenhang en voelbare relatie met de natuur.

Grootste uitdaging?

"De overgang tussen het besloten bos en de open heide was het thema voor de inrichting van het landschap."

Trots op?

"We zijn er trots op dat het bijzondere woonmilieu door de integrale visie op landschap, stedenbouw en architectuur ruimte biedt aan maximale natuurbeleving."

Engel Architecten

MODERNE BOSVILLA

HELDERE LIJNEN IN HET BOS

Naam opdrachtgever : **Mevr. Koster & dhr. Pieters**
Naam architecten : Maarten Engel, Bas Ausems
Uitvoerder : Mokveld Bouw & onderhoud

Verscholen tussen de hoge bomen ligt op een prachtig bosperceel aan de rand van Hilversum deze moderne bosvilla. Het ontwerp vormt met zijn eenvoud van heldere lijnen een fraai contrast met het omringende landschap. Het bos loopt tot pal aan de gevel. Hierdoor staan de bewoners van de villa in direct contact met de omgeving. De grote glasvlakken geven het gevoel onderdeel te zijn van de natuur, daar waar de grote overstekken juist het gevoel geven van beschutting. Terwijl die laatste daarnaast direct zonlicht in de zomermaanden weren.

Oriëntatie op de stand van de zon

De oriëntatie op de zon speelt bij het ontwerp een belangrijke rol. Iedere ruimte is optimaal gesitueerd op de stand van de zon. Zo liggen onder andere de masterbedroom en het inpandige zwembad op het zuidoosten om zoveel mogelijk zonuren te benutten in de ochtend en het begin van de middag. De woonkamer en keuken zijn daarentegen op het zuidwesten georiënteerd om optimaal gebruik te maken van de late middag- en avondzon.

De toegepaste materialen zijn zo gekozen dat ze bijdragen aan het pure lijnenspel. De genuanceerde langwerpige bakstenen en riante overstekken versterken het overwegend horizontale lijnenspel. De grote verticale haard die in het hoofdvolume grijpt, breekt de horizontale lijn en verankert het ontwerp in het landschap. De kleur van de toegepaste materialen is nauwkeurig afgestemd op zijn omgeving. Zo is de zandkleurige baksteen afgestemd op de aanwezige zandgrond, terwijl de kleur van de kozijnen is afgestemd op de omringde naaldbomen.

Grootste uitdaging?

“De grootste uitdaging lag bij het realiseren van het werk binnen het gestelde budget. De procedure bij de gemeente duurde langer dan voorzien en de bouwrijzen stegen hard.”

Trots op?

“Het meest trots zijn we op de heldere vormtaal in combinatie met de warme lichte kleuren, die mooi aansluiten bij de warme zanderige ondergrond van het perceel.”

Architectenbureau Wiegerinck

TERGOOI MC

STATE-OF-THE-ART ZIEKENHUIS

Naam opdrachtgever : **Tergooi MC**

Naam architecten : Jörn-Ole Stellmann, Jarno Nillesen, Bert Muijres, Jasper Vrugte

Interieurarchitecten : Millee Herweijer, Stephanie Klein Holkenborg, Maya van der Lande

Uitvoerder : BAM (TergooiMC),

Dura Vermeer (Tergooi MC Clinics),

Aan de Stegge Twello (Parkeergarage Tergooi MC)

Met de nieuwbouw van het nieuwe ziekenhuis brengt Tergooi MC alle hulp samen op één prachtige plek. Op dezelfde locatie waar Tergooi Hilversum al sinds de jaren '50 is gevestigd, staat nu een state-of-the-art ziekenhuis. Het project bestaat uit vijf gebouwen: het ziekenhuis (Tergooi MC), de zorgkliniek (Tergooi MC Clinics), de parkeergarage, de ambulancepost (in 2019 in gebruik genomen) en gebouw F (nog te renoveren). Architectenbureau Wiegerinck is verantwoordelijk voor het ontwerp van deze gebouwen. Uniek is dat zowel de nieuwbouw van het Ziekenhuis als de Zorgkliniek en de parkeergarage in mei 2023 in gebruik genomen zullen worden.

Het idee was om een ziekenhuis te ontwerpen met een heldere opzet waar natuur en de mens centraal staan. Rust en richting noemen we dit. Rust door de bosrijke omgeving die de gebouwen omringt. Richting door een heldere opzet van gebouwdelen waardoor patiënten en medewerkers op een intuïtieve wijze door het gebouw bewegen. Uitzicht op de bomen is bij Tergooi MC nooit ver weg.

Ook in de architectonische uitstraling zorgt een spel van natuurlijke materialen, zachtheid, reflectie en speelsheid voor een bijzondere relatie met de omgeving.

Grootste uitdaging?

"Het verenigen van de complexiteit van een modern ziekenhuis met een heldere en menselijke architectuur. Het reilen en zeilen van een ziekenhuis staat vaak in contrast met een rustige en helende omgeving."

Trots op?

"De samenhang van het gehele ensemble, waarbij de natuurlijke uitstraling van de gebouwen mooi samengaat met de bosrijke omgeving. Het ziekenhuis, de zorgkliniek, de parkeergarage en de ambulancepost hebben elk een eigen architectonisch karakter, maar zijn wel familie van elkaar."

Van Hoogevest Architecten

VOORMALIG POSTKANTOOR

HERSTEL VAN VERLOREN GEGANE MONUMENTWAARDEN

Naam opdrachtgever : **Ten Brinke Vastgoedontwikkeling**
Naam architect : Van Hoogevest Architecten
Uitvoerder : Ten Brinke Bouw

Het postkantoor aan de Kerkbrink in Hilversum werd geopend in 1943 naar ontwerp van architect F.E. Röntgen. In opdracht van de Ten Brinke Groep heeft Van Hoogevest Architecten 21 woonappartementen ontworpen. Het project omvat naast herbestemming, herstel van verloren gegane monumentwaarden. Storende in- en aanbouwen zijn verwijderd en mutilaties in de voorgevel zijn aangeheeld. De sterk vervuilde gevels zijn voorzichtig gereinigd. Met verduurzamende maatregelen is de energieprestatie van het postkantoor verbeterd. Het representatieve voorgebouw aan de Kerkbrink heeft een rijke gevelafwerking in Franse kalksteen, de meer industriële geknikte vleugel daarachter een bakstenen gevelbekleding. Direct achter het voorgebouw bevindt zich een monumentale ontvangsthal met sorteerruimte, vroeger van elkaar gescheiden door loketten.

De transformatie gaat uit van de inpassing van verschillende type appartementen, die op maat zijn ontworpen en de functionele gelaagdheid van het oorspronkelijk ontwerp volgen. Zo is met insteekverdiepingen en vides slim gebruik gemaakt van de imposante verdiepingshoogtes die de

woningen een ongekennde ruimtelijke kwaliteit geven en waardoor ook de kleinere appartementen groot aanvoelen.

De garage kreeg een opbouw zodat ook hier een volwassen woning kon worden ingepast. Daken van lagere bouwdelen worden nu gebruikt als dakterras waardoor balkons niet nodig waren. De grote publieke ontvangsthal behoudt de monumentale omvang en krijgt een maatschappelijk/commerciële bestemming.

Grootste uitdaging?

“Een goed evenwicht vinden tussen behoud en vernieuwing: Enerzijds de inpassing van kwalitatief hoogwaardige woonappartementen en anderzijds het herstel van het enigszins gehavende monument dat de tand des tijds niet ongeschonden had doorstaan.”

Trots op?

“Het behoud van monumentwaarden en het herstel van monumentwaarden zijn hand in hand gegaan met deze transformatie. Daar zijn wij het meest trots op.”

Van Bergen Kolpa Architecten

WYBERTJESFABRIEK

FABRIEKSGEBOUW MET MONUMENTAAL KARAKTER

Naam opdrachtgever : Eliza Vastgoed

Naam architecten : Evert Kolpa, Jago van Bergen, Rutger Aaftink

Uitvoerder : Van Mechelen Projects

Aan de Larenseweg in Hilversum staat het monumentaal en voormalige magazijn en expeditiegebouw van de oude Wybertjesfabriek. Het gebouw van de architect Nic. Andriessen dateert uit 1948-1950 behorende bij de plateelbakkerij uit 1902-1919. De fabrikant van de ruitvormige pastilles is in 1981 naar Almere verhuisd. In nauw overleg met de gemeente is het gebouw gerestaureerd en is er een kantoorgebouw van gemaakt met behoud van het monumentale karakter en een energielabel A.

De fabriek is gebouwd in de functionalistisch/industriële bouwstijl met modernistische bakstenen gevels. De monumentale bescherming geldt voor het gebouw met interieuronderdelen.

Het in- en exterieur bevat nog onderdelen die tot de oorspronkelijke functie behoren, zoals de hijsinstallatie en expeditieplatforms.

De gevel is schoongemaakt en gerestaureerd. De bestaande stalen kozijnen zijn gerestaureerd en niet oorspronkelijke houten kozijnen zijn vervangen voor aluminium restauratiekozijnen. De gevel van het souterrain is uitgraven en voorzien van

grote ramen in maat en verhouding van de bestaande kozijnen. Het interieur is met aandacht voor de historie hersteld en geschikt gemaakt voor kantoorgebruik. Door de restauratie is het monument weer tot leven gebracht.

Grootste uitdaging?

“In de basis is een expeditie en magazijngebouw niet geschikt voor kantoorgebruik. Door het toevoegen van ramen en het uitgraven van het souterrain heeft het gebouw een andere uitstraling gekregen. De uitdaging zat hem erin zo dicht mogelijk bij het karakter van het monument te blijven, en het gebouw geschikt te maken voor toekomstig gebruik.”

Trots op?

“De historische uitstraling. Door het monument te plaatsen aan een nieuw hofje en door hem aan deze zijde meer ramen te geven, voegt het gebouw zich op natuurlijke wijze aan zijn nieuwe stedenbouwkundige omgeving.”

HILVERSUMSE ARCHITECTUURPRIJS 2023: RAPPORT VAN DE VAKJURY

De Hilversumse Architectuurprijs is een onderscheiding die eens in de twee jaar door de gelijknamige stichting (HAP) wordt toegekend aan ontwerpers van bouwwerken die in de afgelopen twee jaar zijn opgeleverd of waarvan een ingrijpende verbouwing tot een succesvol nieuw gebruik heeft geleid. Op 8 maart 2023 kwam in het Dudok Architectuur Centrum, gevestigd in het gemeentehuis van Hilversum, het volgende gezelschap bijeen:

BESTUUR STICHTING HILVERSUMSE ARCHITECTUURPRIJS

Jacques van Rooijen,
- *voorzitter*
Ward Roozenburg,
- *penningmeester*
Claudia Bergman,
- *secretariaat en ondersteuning*
Eric van der Want,
- *algemeen bestuurslid*
Marinske Horstman,
- *algemeen bestuurslid*
Maroesja Schuurmans,
- *algemeen bestuurslid*
Raoul van de Wetering,
- *algemeen bestuurslid*

VAKJURY:

Janny Rodermond (*voorzitter*)
- *Oud-directeur stimuleringsfonds creatieve industrie*
- *juryvoorzitter Architectuurprijs Rotterdam*
Adam Smit
- *partner ZZDP Architecten Amsterdam*
Gus Tielens
- *partner Korth Tielens Architecten Amsterdam*
Maarten Marijnusse
- *Archiworks Utrecht*
Pieter Broertjes
- *Oud- burgemeester Hilversum*
Pauline van Roosmalen (*juryrapport*)
- *PKMvR -Heritage research consultancy*

Na een kort welkomstwoord geeft Jacques van Rooijen een toelichting op het doel en het werk van de stichting. Hij legt uit hoe de selectie uiteindelijk heeft geleid tot de tien genomineerde projecten waar de jury een oordeel over moet vellen. Alle genomineerde architectenbureaus hebben de nominatie geaccepteerd en ook hun opdrachtgevers zijn op de hoogte gesteld.

Na een korte kennismakingsronde verlaten de bestuursleden de bijeenkomst en start de jury haar selectie proces.

OPENING

De voorzitter van het bestuur van de Hilversumse Architectuurprijs (HAP) heet de jury welkom en licht de doelstellingen van de prijs en de criteria voor de nominaties toe. Na een korte voorstelronde en een lichte lunch buigt de vijf koppige vakjury zich over de tien door de HAP voorgedragen genomineerde projecten.

De jury beoordeelde de geselecteerde nominaties aan de hand van de volgende criteria:

- Maatschappelijk belang
- Duurzaamheid
- Meerwaarde voor/impact op de omgeving
- Goed achterliggend verhaal
- Esthetiek, schoonheid
- Vernieuwend, krachtig, gedurfd

BEOORDELING

De jury vindt de nominaties bijzonder gevarieerd: restauratie en transformatie van erfgoed, nieuwbouw van sociale en particuliere woningen, infrastructuur en landschapsarchitectuur. De jury vindt deze rijkdom fascinerend maar merkt ook op dat deze verscheidenheid onvermijdelijk leidt tot een vergelijking van heel verschillende grootheden.

De jury is van mening dat verhoudingsgewijs veel en mooie transformatieprojecten zijn genomineerd. De jury vindt deze projecten passend bij het huidige tijdsgewricht en de ambities van Hilversum.

De jury wijst erop dat een bouwplan nooit geïsoleerd in de ruimte staat. Om de wisselwerking tussen een bouwplan en zijn ruimtelijke context te kunnen beoordelen, is het essentieel dat die ruimtelijke context tekstuele en/of visuele geschetst wordt.

Daarnaast wijst de jury er bovendien op dat de landschappelijke inbedding en uitwerking van projecten in zijn algemeenheid toenemend relevant is, en daarom in toenemende mate het startpunt voor een project is, of zou moeten zijn.

WERKWIJZE

De jury heeft de tien door het HAP-bestuur genomineerde projecten aandachtig bekeken, geanalyseerd en besproken. De jury deed dit in twee ronden. Tijdens de eerste ronde zijn de nominaties beoordeeld aan de hand van de presentatieborden en de aangeleverde presentaties. Omdat voor een finale beoordeling van de kwaliteit van de projecten locatiebezoek noodzakelijk is, heeft de jury tijdens de bijeenkomst en na een zorgvuldige inventarisatie en weging van de verschillende argumenten een shortlist van vijf projecten samengesteld. In logistiek logische volgorde bestond de shortlist uit de volgende projecten: Wybertjesfabriek, Alexia Tunnel, Tergooi MC, Nike Skatepark, Aula Algemene Begraafplaats Bosdrift.

JURERING

De jury heeft met name betekenis toegekend aan de impact van de projecten op de toekomstige ontwikkeling van Hilversum. Dat heeft ze gedaan door zowel te kijken naar de impact van een individueel project als naar de impact van een project op het DNA van (het dorp) Hilversum.

Bij haar beoordeling heeft de jury bovendien afgewogen wat ze van belang vindt ten aanzien van de impact van bouwplannen op de ontwikkeling van Hilversum. Ze heeft daarom met name gelet op de intentie waarmee een project tot stand is gekomen, de manier waarop het project reageert op die intentie, de ontwerp mogelijkheden die een ontwerper ter beschikking staan om het gestelde doel te bereiken, en de manier waarop die ontwerp mogelijkheden zijn ingezet en uitgewerkt.

BEVINDINGEN

Engel Architecten: Moderne bosvilla

De jury heeft grote waardering voor de architectonische kwaliteit van de villa. De klassieke krachtige belijning in combinatie met de hoge kwaliteit van de materialen, de ambachtelijke en zorgvuldige uitvoering, en de bosrijke omgeving resulteren in een esthetisch bijzonder geslaagd project.

Ze plaatst echter ook enkele kanttekeningen bij het project. Zo vindt ze het ontwerp weliswaar krachtig, maar niet vernieuwend. Het is onduidelijk of en op welke manier de villa duurzaam gebouwd is. Daarnaast is de villa als een autonoom object in de bosrand gesitueerd en van een relatie met de omgeving is daardoor geen sprake.

Wat betreft de impact van het ontwerp voor (de ontwikkeling van) Hilversum is deze te beperkt. Volgens de jury beperkt de betekenis van het ontwerp zich daarvoor teveel tot de villa zelf.

MOOST architect Hilversum:

Joop Stokkermansstraat 2-128

Het appartementencomplex van 64 sociale huurappartementen is gesitueerd op een locatie waar de bebouwing van Hilversum en het buitengebied elkaar ontmoeten. De jury is van mening dat het ontwerp respectvol reageert en in zijn uitwerking past binnen de randvoorwaarden die Dudok opstelde voor de ontwikkeling van ruimtelijke scharnierpunten als dit gebied.

De jury heeft grote waardering voor de eigentijdse en programmatische opgave en het proces dat daarbij door alle betrokkenen is doorlopen. Wat betreft de architectonische uitwerking plaatst ze echter wel enkele kanttekeningen. Ze is kritisch over de veelheid vormen, materialen, kleuren en andere (decoratieve) elementen die in het gebouw zijn toegepast. Elementen die op zichzelf goed en sympathiek zijn, maar in combinatie

resulteren in een weinig samenhangend en daardoor onrustig en wat onbegrijpelijk geheel. Het ontwerp zou gebaat zijn geweest bij scherpere ontwerpkeuzes. Door geen keuzes te maken, is het gebouw teveel een optelsom van elementen.

Roodbeen Architectuur: De Groene Gooyers

De jury is onder de indruk van het sympathieke concept en de schaal van het plan en daarnaast heeft ze grote waardering voor de intelligente en zorgvuldige manier waarop het parkeren ondergronds is opgelost.

Ze is bijzonder te spreken over het idee om op deze bijzondere, teruggetrokken locatie in Hilversum een eigen eigentijdse hof te creëren. De jury vindt het hof met 16 eenvoudige grondgebonden woningen stedenbouwkundig en architectonisch passend en sympathiek voor de locatie. Bovendien heeft de jury veel waardering voor de gelijkwaardige benadering van architectuur en landschapsarchitectuur.

Wat betreft de bouwmaterialen en het kleurenschema is de jury minder overtuigd. Hoewel ze de keuze voor de materialen en de kleuren begrijpt, is ze van mening dat ze in combinatie met elkaar de indruk wekken dat het project van tijdelijke aard is. De jury vindt dit jammer omdat dit afdoet aan de sfeer en de uitstraling van het project.

MIX architectuur: Landgoed Monnikenberg

De jury is onder de indruk van het hoge ambitieniveau en de zorgvuldige uitwerking en realisatie van het project. De 34 woningen hebben individueel grote architectonische kwaliteit. De jury vindt de woningen als ensemble echter minder overtuigend. Hoewel uit de documentatie blijkt dat bij het project een landschapsarchitect betrokken was, is het voor de jury niet duidelijk waar het landschappelijk ontwerp uit bestaat.

Het project is niet vernieuwend of gedurfd. Daarnaast is zij kritisch over de ontwikkeling van een woonwijk op een voorheen groene locatie aan de rand van Hilversum. Door deze ontwikkeling vervaagt de voorheen duidelijke begrenzing tussen bebouwing en open landschap. Hoewel de jury constateert dat de woningen zorgvuldig en behendig zijn gepositioneerd, is ze van mening dat het project een aantasting is van de door Willem Dudok bepaalde rand tussen Hilversum en het buitengebied.

Van Hoogevest Architecten: Voormalig postkantoor, Torenlaan 2-18

Het is een historisch gebouw met een monumentale status. Hoewel het project nog niet is voltooid – de oorspronkelijke publiekshal van het postkantoor is nog in afwachting van een nadere herbestemming – juicht de jury de transformatie van het project toe.

Het gebouw ligt op een scharnierpunt in het dorp: op de overgang van het centrum en de daaraan grenzende woonwijken en in de nabijheid van twee belangrijke functionele ankers in Hilversum de Grote Kerk en Museum Hilversum, en aan de binnenstedelijke rondweg. De jury is van mening dat deze context uitdagingen en mogelijkheden biedt en dat de transformatie op enigerlei manier impact op deze context zal hebben, of heeft. Het bevreemdt de jury dat de transformatie van het postkantoor op geen enkele manier aan deze context refereert.

De gerealiseerde appartementen zijn zorgvuldig ontworpen en uitgevoerd.

Van Bergen Kolpa Architecten: Wybertjesfabriek

De jury heeft grote waardering voor de zorgvuldige en ambachtelijke renovatie van het exterieur en het interieur, en voor de sobere eigentijdse ingreep aan de rechter zijgevel. Het uitgraven en openen van de zijgevel van het souterrain is volgens de jury een intelligente en ingetogen manier om de bruikbaarheid van het gebouw

te vergroten. Het sobere karakter van de ingreep aan de zijgevel is passend bij het utilitaire karakter van de voormalige Wybertjesfabriek. De jury benadrukt dat dankzij de restauratie en de wijziging van de zijgevel een belangrijke cultuurhistorische referentie aan het industriële verleden van Hilversum in ere is hersteld en weer in gebruik is genomen. De impact van dit project overstijgt daardoor het niveau van uitsluitend de kwaliteit van de renovatie.

Er zijn wel twee kritische kanttekeningen bij het project namelijk de keuze om voor de bestaande en de nieuwe openingen aluminium profielen toe te passen en de inrichting van het terrein en het talud ter hoogte van het uitgegraven souterrain.

Wiegerinck Architecten: Tergooi MC

Zorg is zowel maatschappelijk als ontwerptechnisch een belangwekkend thema. De jury heeft daarom waardering voor de openheid en zorgvuldigheid waarmee zowel de opdrachtgever als de ontwerper blijvend nadenken over de manier waarop ontwikkelingen in en nieuwe inzichten over zorg architectonisch optimaal kunnen worden vormgegeven.

De programmatisch omvangrijke opgave en actuele inzichten over zorg en zorggebouwen hebben hun beslag gekregen in de nieuwbouw van Tergooi MC. Ondanks de nabijheid van een belangrijke snelweg is de sfeer rond de gebouwen bosachtig en daarmee in lijn met recente inzichten over zorg en genezing.

De jury is van mening dat de gecompliceerde opgave voor Tergooi MC intelligent en hoogwaardig is geïnterpreteerd en uitgewerkt. De geschakelde meerlaagse gebouwen (eigentijdse paviljoens) zijn architectonisch met zorg ontworpen en voegen zich als vanzelfsprekend in de bosachtige omgeving waarin ze zijn gesitueerd. Het resultaat is een kwalitatief hoogwaardig project waarbij ideologie, architectuur en landschap in gelijke mate van belang zijn en elkaar versterken.

Omdat de gebouwen en de terreininrichting nog onvoltooid en niet toegankelijk waren, kon de jury zich onvoldoende een beeld vormen van de kwaliteit van het interieur van de paviljoens en van de wisselwerking tussen het interieur van de paviljoens en de bosachtige omgeving.

Bureau B+B Stedenbouw: Homecourt Arena

Het project betreft een stedenbouwkundige opgave. Het project is onderdeel van een grotere ontwikkeling/bouwplan waarvan ook woningbouw onderdeel uitmaakt.

De jury is van mening dat landschap en openbare ruimte zijn ingezet om een kwalitatief goede en aantrekkelijke ruimte te creëren. De verblijfskwaliteit van dit deel van de Nike Campus is daardoor vergroot. Het skatepark fungeert als verbindend element tussen de tamelijk willekeurig gesitueerde kantoorgebouwen. Deze impact is positief: het maakt dat de voorheen ruimtelijk onafhankelijke gebouwen geankerd worden in de ruimte en onderling een relatie aangaan met elkaar. In die zin beschouwt de jury het project als aanjager voor de verdere ontwikkeling van de campus.

De jury heeft veel waardering voor de uitgangspunten van het project. Ze vindt het bovendien aardig dat het skatepark programmatisch (sport) verwijst naar en verband houdt met de kernactiviteit van zijn opdrachtgever (Nike) maar ze is evenwel kritisch over de status van het park. Het feit dat Nike opdrachtgever en eigenaar is van het park – en het park in privaatrechtelijke zin dus geen openbaar gebied is, maakt het project naar de mening van de jury in meerdere opzichten kwetsbaar.

Buro Stiel: Aula Algemene Begraafplaats Bosdrift

Het is een historisch gebouw met een monumentale status en ontworpen door de Hilversumse stadsarchitect Piet Andriessen, de voorganger van Willem Dudok. De restauratie van de aula is voornamelijk aan het interieur af te lezen.

De jury is van mening dat het gebouw architectonisch een bescheiden maar krachtig gebaar is. Dankzij een zorgvuldige analyse en vakkundige herstelwerkzaamheden is de architectonische zeggingskracht van het gebouw hersteld. Ze is onder de indruk van het bijzonder hoge niveau van de ambachtelijkheid van zowel het ontwerp als de uitvoering van de restauratie. De plaatsing van een eenvoudig en eigentijds, vrij in de ruimte geplaatst wc-blok op de zolderverdieping, vindt de jury een intelligente en functionele toevoeging.

Echter de impact van de restauratie ruimtelijke en architectonisch is beperkt. Deze omissie verbaast de jury nogal. De aula en de begraafplaats zijn zowel ruimtelijk als functioneel onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het eerste ontwerp voor een begraafplaats is van de bekende negentiende-eeuwse landschaps- en tuinarchitect Leonard Anthony Springer. Daarnaast is de jury van mening dat, hoewel de restauratie ontegenzeggelijk zorgvuldig en ambachtelijk is, ze weinig innovatief is en ook voor het overige weinig aan het gebouw en de locatie toevoegt.

CONCLUSIE JURY

Alles overwegende heeft de jury met de genoemde criteria rekening houdende een unaniem besluit genomen. De eerste prijs gaat naar:

**A&E Architecten en PosadMaxwan:
Alexia Tunnel, Oosterengweg**

De aanleg van twee boven elkaar gesitueerde tunnels is een infrastructureel project, dat tegelijkertijd kan worden gekarakteriseerd als (katalysator voor) een gebiedsontwikkeling. Waar de Oosterengweg voorheen vooral een fysieke barrière opwierp tussen twee woonwijken fungeert het dek op de verdiepte Oosterengweg juist als ruimtelijk en sociale verbinding tussen diezelfde wijken. De jury kenschetst de transformatie met het begrip 'stadschirurgie': een ingreep waarbij na een zorgvuldige analyse van een bestaande situatie met minimale maar intelligente middelen een zorgvuldige ingreep is uitgevoerd met als resultaat een functionele en ruimtelijke verbetering ten opzichte van de oude situatie.

De jury heeft grote waardering voor uiteenlopende aspecten van het project:

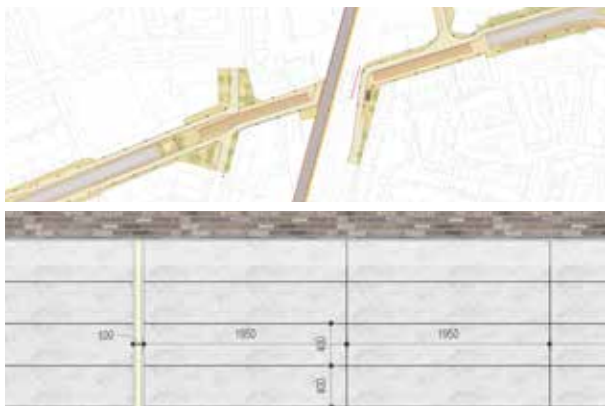
- Het schijnbaar eenvoudige en logische concept van een dubbele tunnel met gescheiden verkeersstromen. Dit concept is, naar de mening van de jury, bijzonder

intelligent en inventief en, voor zover de jury bekend, uniek in Nederland.

- Het gegeven dat dankzij een infrastructureel (en dus niet een architectonisch) project ruimtelijke kwaliteit is ontstaan.

- De eenvoud en het kwaliteitsniveau van het ontwerp, de detaillering, de materiaalkeuze en de afwerking van het project. De jury wijst in dit verband onder andere op de geperforeerde wandbekleding van de langzaam verkeertunnel en het straatprofiel tussen de bestaande bebouwing. Die laatste verleent dit deel van de Oosterengweg het karakter van een boulevard/wandelpromenade.

- Het ontwerp- en bouwproces. Een proces waarbij opdrachtgever, ontwikkelaar en omwonenden gedurende lange tijd intensief betrokken waren. De waardering voor de opdrachtgever betreft het feit dat hij in aanloop naar en gedurende de ontwerp- en uitvoeringsfase van dit project uiteenlopende partijen met elkaar in gesprek bracht en hield. De waardering voor de ontwikkelaar heeft betrekking op de manier waarop hij de omwonenden wist te overtuigen van het belang en de kwaliteit van dit project. De waardering voor de omwonenden, tenslotte, komt voort uit de wetenschap dat zij voldoende overtuigd waren van het belang en de kwaliteit van dit project om daarvoor drie jaar lang alle ongemakken die horen bij een bouwproject van deze omvang op de koop hebben toegenomen.

DE PUBLIEKSPRIJS

In samenwerking met het bestuur van de stichting organiseren De Gooi- en Eemlander en de Gooi en Eembode al jaren de Publieksprijs. Zij geven ruim aandacht aan de genomineerde projecten in hun gedrukte media en op hun website. Daarnaast organiseert De Gooi- en Eemlander de stemprocedure.

In het Dudok Architectuur Centrum werden de tien genomineerde projecten tentoongesteld. Ook via de social media kanalen en de website werd de verkiezing voor de Publieksprijs onder de aandacht gebracht.

Er kon gestemd worden via de website van De Gooi- en Eemlander en via de site van de Stichting Hilversumse Architectuurprijs.

De Publieksprijs bestaat uit een 3D representatie van het winnende project in glas. In het totaal zijn er 1870 stemmen uitgebracht voor de publieksprijs.

De winnaar is:

Buro Stiel

AULA BEGRAAFPLAATS BOSDRIFT

met 625 stemmen en 35 procent van het totaal aantal uitgebrachte stemmen

Op de tweede plaats is geëindigd:

Architectenbureau Wiegerinck

TERGOOI MC

met 15 procent van de stemmen

De derde plaats:

A&E Architecten en Posad Maxwan

ALEXIATUNNEL

De overige stemmen waren verdeeld over de andere 7 genomineerden.

COLOFON

Bestuur	Het bestuur van de Stichting Hilversumse Architectuurprijs bestaat uit: <ul style="list-style-type: none">- Jacques van Rooijen, voorzitter- Ward Roozenburg, penningmeester- Eric van der Want, algemeen bestuurslid- Raoul van de Wetering, algemeen bestuurslid- Marinske Horstman, algemeen bestuurslid- Maroesja Schuurmans, algemeen bestuurslid- Claudia Bergman, secretariaat
----------------	---

Ter nagedachtenis van Barbara den Hartog voor haar jarenlange inzet voor de stichting.

Publieksprijs	Organisatie i.s.m. De Gooi- en Eemlander en Gooi en Eembode Realisatie: Net Meer Crystal
Vakprijs	Ontwerp: Ella van de Ven
Juryrapport	Pauline van Roosmalen
Ontwerp	Weidmann & Weidmann Reclamebureau
Drukwerk	Drukkerij Ten Herkel, Loosdrecht
Redactie	Marinske Horstman, Maroesja Schuurmans, Raoul van de Wetering
Eindredactie	Claudia Bergman
Uitgave	Stichting Hilversumse Architectuurprijs Kerkbrink 6, 1211 BX Hilversum april 2023
Instagram	hilversumse.architectuur.prijs
Facebook	Hilversumse Architectuurprijs
Twitter	Architectuur035

De Stichting wordt in natura en met sponsorbijdragen gesteund door de 'Vrienden van de Hilversumse Architectuurprijs'.

Het werk van de Hilversumse Architectuurprijs wordt mede mogelijk gemaakt door:

Aalberts Bouw bv | BAM Bouw en Techniek bv | Blauwhoed Eurowoningen | Castanea Bedrijfsmakelaars | De Koster cs Makelaars | Drukkerij Ten Herkel | Dudok Architectuur Centrum | Dura Vermeer | Eliza Vastgoed B.V. | Gemeente Hilversum | Gooi en Eembode | De Gooi en Eemlander | Gooi's Bouwbedrijf b.v. ID Bedrijfsmakelaars | Kroonenberg Groep | Mokveld Bouw & Onderhoud BV | Museum Hilversum | Slokker Bouwgroep BV | Van Hengstum & Stolp Notarissen